

Включення осіб до санкційних переліків Польщі та ЄС

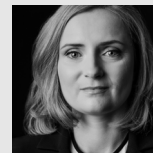
12.05.2022 міжнародне право | корпоративне право | адміністрування

На рівні ЄС та національному рівні запроваджені суворі економічні санкції проти багатьох суб'єктів, переважно російських. Після набуття чинності Законом про Санкції (Закон про Спеціальні Заходи щодо Протидії Агресії проти України та Захисту Національної Безпеки від 13 квітня 2022 року), який було вперше опубліковано 26 квітня 2022 року, польський санкційний перелік, складений Міністром Внутрішніх справ та Адміністрацій, набув виняткового значення. Мета його створення зрозуміла: протидіяти агресії Росії проти України. Тим не менш, критерії для включення в перелік не є чіткими, а процедура прийняття рішення про включення до переліку значно обмежує право на захист від неправомірного включення, оскільки польські суб'єкти можуть бути легко включені до списку.

Підстави для включення суб'єкта в санкційний перелік

До санкційного переліку включені фізичні та юридичні особи, щодо яких Міністр Внутрішніх справ та Адміністрацій ухвалив адміністративне рішення, яким визначено тип та обсяг обмежувальних заходів. Як ми згадували в статті «Відповідальність за порушення санкцій», до цих підстав належить:

- Надання прямо або опосередковано підтримки агресії Російської Федерації проти України
- Заподіяння прямо або опосередковано суттєвого порушення прав людини, пригнічення громадянського суспільства та демократичної опозиції, або діяльність, яка становить іншу суттєву загрозу демократії та верховенству права в Російській Федерації або Білорусі

**Джоанна Краковяк
(Joanna Krakowiak)**

АДВОКАТ, ПРАКТИКИ
КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА ТА
M&A ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
ТА РЕГУЛЯТОРНИХ СПОРІВ
У WARDYŃSKI & PARTNERS

**Йоланта Приступа
(Jolanta Prystupa)**

ПРАКТИКИ КОРПОРАТИВНОГО
ПРАВА ТА M&A ТА ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я ТА РЕГУЛЯТОРНИХ
СПОРІВ У WARDYŃSKI &
PARTNERS

- Безпосередні відносини з особами або суб'єктами, які відповідають наведеним вище критеріям, зокрема, у зв'язку з відносинами особистого, організаційного, економічного або фінансового характеру, або ймовірність використання їх власних коштів або економічних ресурсів для цих цілей.

Але ці критерії не є чітко визначеними, оскільки Закон про Санкції не визначає, що мається на увазі під «опосередкованою» підтримкою агресії або порушенням прав людини, та в основному дозволяє спиратися на ймовірність того, що активи, що належать особі, будуть використовуватися для підтримки агресора в збройному конфлікті в Україні. Теоретично, потенційно до будь-якої особи, незалежно від місця її реєстрації, місцезнаходження або здійснення діяльності, можуть бути застосовані польські санкції, якщо міністр визначить, що існує ймовірність, що її активи використовуються для визначених цілей або має місце опосередкована підтримка військових дій Росії.

Подібні висновки можна зробити з аналізу критеріїв, які мають братися до уваги органом влади при визначенні обсягу обмежувальних заходів. Стаття 3(4) Закону про Санкції містить невиключний перелік обставин, що включає характер та обсяг господарської діяльності, структуру групи, до якої належить суб'єкт, а також інтереси національної безпеки.

Нечіткі формулювання підстав та їх можливе широке застосування можуть призвести до розширеного тлумачення та непослідовної практики міністра, що може негативно вплинути на діяльність польського бізнесу, який можуть безпідставно визначити в якості прихильників російського чи білоруського режиму.

До кого на практиці застосовуються санкції міністра?

В цілому, адміністративне рішення як акт індивідуальної та спеціальної дії органу державної влади має розповсюджувати свою дію лише на особу, щодо його прийнято. Рішення про включення когось до санкційного переліку є особливим, оскільки на практиці воно зумовлює виникнення ряду зобов'язань, зокрема заборон, а також розповсюджує дію на осіб, пов'язаних із особами, щодо яких прийнято рішення. На практиці воно може поширювати дію на дочірні підприємства внаслідок належного застосування обмежувальних заходів, які передбачено:

- В статті 2(1)–(3) Регламенту Ради ЄС №765/2006 від 18 травня 2006 року щодо обмежувальних заходів проти Білорусі
- В статті 2 та 9 Регламенту Ради ЄС №269/2014 від 17 березня 2014 року щодо обмежувальних заходів у зв'язку з діями, які підривають або загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України.

На основі цих норм ЄС, підлягає застосуванню блокування коштів і активів, що належать, перебувають у володінні, фактично утримуються або контролюються особою, щодо якої прийнято рішення.

Таким чином, якщо рішення про включення особи до санкційного переліку визначає повний спектр обмежувальних заходів, що впливають з цих норм ЄС, такі заходи можуть також застосовуватися до осіб, які контролюються або залежать від суб'єкта, включеного в перелік. Аналогічно, у разі заборони на надання фінансування або економічних ресурсів, рішення міністра може також поширювати цю заборону на осіб, пов'язаних із особою, щодо якої прийнято рішення.

Обмеження процесуальних прав осіб

Закон про санкції суттєво обмежує обсяг прав, які особа має відповідно до Адміністративного процесуального кодексу. Стаття 4(1) Закону про Санкції визначає виключний перелік норм Адміністративного процесуального кодексу, що підлягають застосуванню в таких процесах. Зокрема, процедура включення до санкційного переліку не передбачає:

- Здійснення формального повідомлення про початок процесу
- Надання особі для ознайомлення рішення про включення до санкційного переліку
- Можливість надати пояснення або взяти участь в діях, що можуть бути вчинені в будь-який момент (це дозволено лише на вимогу та за ініціативою міністра)
- Ознайомлення з матеріалами справи, зокрема здійснення записів, копій, виписок з матеріалів.

Особа, щодо якої прийнято рішення про включення до переліку не буде персонально повідомлена про його прийняття. Разом із переліком рішення буде опубліковано в Публічному Інформаційному Бюлетені на власному сайті міністра. Це суттєво впливає на правову позицію особи в процесі, оскільки сторона протягом якогось часу може не знати про обмежувальні заходи, які до неї застосовані. Більше того, рішення міністра підлягає негайному виконанню з дня його офіційного опублікування в бюлетені.

Включення до переліку здійснити легко, а видалення – складніше

Особа може потрапити до переліку дуже швидко, але шлях до виключення з переліку є довгим, оскільки не існує швидкої процедури оскарження. Більше того, закон виключив можливість перегляду рішення про включення до переліку. Особа, включена до переліку, може лише подати запит на виключення з переліку. Заява може бути подана міністру в будь-який час та має містити підстави для обґрунтування виключення з переліку.

Окремим заходом, що може призвести до виключення особи з переліку є подання скарги до провінційного адміністративного суду, але 30-денний строк на подання скарги обчислюється з дня, наступного за днем

опублікування рішення про включення до санкційного переліку в Публічному Інформаційному Бюлетені, оскільки рішення не надається особі для ознайомлення. Може пройти декілька місяців перш ніж суд прийме рішення у справі, і протягом цього часу до особи будуть застосовуватися санкції, визначені рішенням.

Протягом адміністративного судового процесу можуть бути застосовані забезпечувальні заходи для забезпечення негайного виконання рішення, які адміністративний суд, як правило, може розглянути до вирішення справи по суті.

Польські санкції vs. санкції ЄС

Польський Закон про Санкції, на підставі якого прийняті рішення про включення до санкційного переліку Міністром Внутрішніх справ і Адміністрації, не є єдиним зводом обмежувальних заходів, яких мають дотримуватися польські суб'єкти господарювання. Всі суб'єкти господарювання в ЄС зобов'язані дотримуватися регламентів ЄС щодо санкцій проти Білорусі (Регламент 765/2006) та Росії (Регламент 269/2014 та Регламент Ради ЄС № 833/2014 від 31 липня 2014 року щодо обмежувальних заходів прийнятих внаслідок дій Росії, що дестабілізують ситуацію в Україні). Ці регламенти містять широкий перелік осіб, до яких застосовуються суворі обмежувальні заходи. Переважна більшість цих осіб відрізняється від тих, що включені до польського санкційного переліку. Кошти та економічні ресурси не можуть надаватися особам, включеним до переліків, передбачених регламентами ЄС, а їх власні кошти та економічні ресурси підлягають блокуванню.

Одна й та сама особа в кількох переліках

З'являється все більше, і більше санкційних переліків, тому може скластися ситуація, коли одна й та сама особа може бути включена до кількох переліків. Наприклад, Регламент 833/2014 забороняє будь-які транзакції з особами, переліченими в Додатку XIX. Додатково, також заборона поширюється на осіб, в яких принаймні 50% належить особі, включеній в цей додаток.

Далі, якщо особа включена в перелік, наведений в Додатку IV, на користь такої особи забороняється продаж, поставка або експорт товарів подвійного призначення або надання пов'язаної технічної допомоги. Отже, важливо щоразу перевіряти контрагентів на включення до всіх санкційних переліків та оцінювати, яким чином вони впливають на їх діяльність. Більше про вплив економічних санкцій на контракти ми писали в статті «Вплив економічних санкцій ЄС на комерційні контракти».

Штраф у розмірі до 20 мільйонів злотих за порушення санкцій

Порушення санкцій, встановлених щодо осіб, включених до польського санкційного переліку, та щодо осіб, включених до переліків в додатках до регламентів ЄС 765/2006, 269/2014 та 833/2014 можуть призвести до накладення адміністративних штрафів в розмірі до 20 000 000 злотих. Накладаючи штраф, уповноважений орган має брати до уваги, серед іншого, тяжкість наслідків та обставини вчинення порушення, зокрема тривалість правопорушення та вартість отриманих переваг або понесених витрат. Штраф накладається на підставі адміністративного рішення. Закон передбачає можливість подання вимоги про перегляд рішення до того самого органу, що був уповноважений на прийняття рішення, яке оскаржується.

Висновки

Нечіткі критерії для включення в санкційний перелік та пряме обмеження процесуальних прав особи можуть призвести до включення до переліку осіб, які фактично не здійснюють підтримку Росії у війні з Україною. З іншого боку, нечіткі критерії застосування санкцій дозволяють адміністративним органам більш ефективно здійснювати контроль за спробами обійти режим санкцій, зокрема, шляхом продажу акцій Росії в польських компаніях їх фактичним дочірнім підприємствам, таким чином, щоб російські суб'єкти продовжували здійснювати ефективний контроль над ними. Можливо, що польський санкційний перелік буде продовжувати розширюватися.